

[Finansministeren.]

med, at dette overskud bliver godt 3½ milliard kr. — et meget stort tal, der skal sammenlignes med knap 3½ milliard kr. i sidste finansår, 1970-71, og med kun 50 mill. kr. i det foregående. Skønnene for næste år, altså 1972-73, peger på et overskud på drifts-, anlægs- og udgiftsbudgettet på godt 3 milliarder kr., altså en reduktion af størrelsesordenen ½ milliard kr. Det er vigtigt, at denne lille lempelse afspejler ikke blot en langsommere vækst i de samlede statsindtægter, men også en dæmpet vækst i statens udgifter og dermed en neddæmpning af den efterspørgselsvirkning, der udgår direkte fra statens udgiftsdispositioner.

Om kasseoverskuddet, der indtager en alt for stor plads i den politiske diskussion, skal jeg kun sige, at det fra 1971-72 til 1972-73 skønnes at ville bevæge sig på samme måde som overskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, men jeg vil ikke afvise, at der i de to finansår kan ske kortvarige udsving i rytmen i indbetalinger og udbetalinger, som kan ændre dette billede. Sådanne kortfristede likviditetsudsving, der bl. a. afspejler sig i statskassens mellemværende med Nationalbanken, er uden betydning for den konjunkturpolitiske vurdering af statsbudgettet.

Når de omtalte forskydninger på statsbudgettet sammenholdes med de forventede virkninger af indgrebene over for kommunerne, må man nå frem til det resultat, at der fortsat vil blive ført en stram finanspolitik, men i modsætning til tidligere er stramningen især opnået ved indgreb på udgiftssiden og ikke ved at dreje en ekstra omgang på skatteskruen.

Det vil fortsat være nødvendigt, at finanspolitikken suppleres med en stram pengepolitik, både for at holde den indre efterspørgsel i ave og af hensyn til den direkte sammenhæng mellem pengepolitikken og valutapolitikken.

Vedrørende lovforslaget om ændring af sømandsbeskatningen skal jeg henvise til de udførlige bemærkninger og blot tilføje, at jeg på grundlag af en drøftelse med de søfarendes organisationer snarest agter at fremkomme med et ændringsforslag om forhøjelse af det særlige sømandsfradrag.

Jeg skal herefter anbefale lovforslagene til folketingets velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Skriftlig redegørelse af finansministeren.

Redegørelse vedrørende standarden af offentlige serviceydelser.

I. Indledning.

1. Den økonomiske udvikling i Danmark er i disse år præget af stærk vækst. En vækst, som har skabt grundlag for en enestående stigning i den almindelige velstand, men som samtidig har forstærket balanceproblemerne på andre områder. Det gælder først og fremmest betalingerne til udlandet. En væsentlig årsag til den samfundsøkonomiske uligevægt er den stærke stigning i de offentlige udgifter. Som også påpeget i perspektivplanredegørelsen er en bedre tilrettelæggelse og styring af de offentlige udgifter derfor et centralt led i bestræbelserne på at genoprette den samfundsøkonomiske balance. Nærværende redegørelse vedrørende fastsættelsen af standarden af de offentlige ydelser er et led i bestræbelserne på en forbedring af udgiftsplanlægningen.

2. Omkring en tredjedel af de offentlige udgifter, der i 1971-72 anslås at ville udgøre op mod 55 mia. kr., vedrører indkomstoversførsler, bl. a. de sociale pensioner, og disse udgifter er i det væsentlige fastlagt gennem lovgivningen.

To tredjedele af de offentlige udgifter går til køb af varer og tjenester, der stilles til rådighed for befolkningen i form af undervisning, sygehusbehandling, sociale serviceydelser, veje osv. Det er en del af disse offentlige udgifter, der omhandles her.

Omkring halvdelen af de offentlige udgifter til køb af varer og tjenester eller ca. en tredjedel af de samlede offentlige udgifter omfattes af statens budgetteringsrammer og personalelofter. Det gælder f. eks. udgifter til højere uddannelse, retsvæsen, forsvar og motorveje. Systemet med flerårige budgetteringsrammer og personalelofter blev indført for få år siden og har medvirket til en betydelig forbedring af statens udgiftsplanlægning og udgiftskontrol for disse områder. Den sidste tredjedel af de offentlige udgifter vedrører derimod områder, hvor det offentliges ressourceforbrug fastlægges i en langt mere kompliceret